

Звіт
завідувача кафедри української мови
Філона Миколи Івановича
про роботу у 2021/2022 навчальному році

Навчальний процес на філологічному факультеті, починаючи з кінця лютого 2022 року, здійснювався в складних умовах, викликаних початком нового етапу війни Російської Федерації проти суверенної держави Україна. Широкомасштабна агресія Росії не могла не позначитися на навчальній роботі, науковій та організаційній діяльності кафедри, підготовці та друкованій науковій та методичній літературі.

1. Робота з кадрами, навчальна робота

Склад кафедри української мови:

загальна кількість науково-педагогічних працівників – 18, ставок – 16,35;

кількість докторів наук, доцентів – 1;

кількість кандидатів наук, доцентів – 14;

старших викладачів без наукового ступеня – 3;

кількість аспірантів – 4.

Загальне навантаження кафедри 9662 годин. Порівняно з показниками 2020/2021 навчального року загальна кількість ставок зменшилася на 2 ставки, також на початок навчального року кількість викладачів зменшилася на дві штатні одиниці. Протягом звітної періоду на посаду доцента обрана кандидат філологічних наук Гурова О. М.

Навчальна робота. Викладацький склад кафедри забезпечує навчання на освітніх програмах зі спеціальності 035 «Філологія»:

«035.01 українська мова та література» (перший та другий рівні вищої освіти), освітня програма «Українська мова і література»

«035.01 українська мова та література» (перший рівень вищої освіти), освітня програма «Українська мова і література, літературне редагування»

«035.01 українська мова та література» (перший рівень вищої освіти), освітня програма «Українська мова і література та англійська мова»

«035.01 українська мова та література» (перший рівень вищої освіти), освітня програма «Українська мова і література та українська мова як іноземна»

«035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти), освітня програма «Польська мова і література та українська мова і українська література»

«035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти);

«035.034 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти);

«035.08 класичні мови та літератури (переклад включно)» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти);

Спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.10. прикладна лінгвістика (перший рівень вищої освіти), освітня програма «Прикладна лінгвістика та англійська мова».

Спеціальності 061 «Журналістика», спеціалізації «Журналістика» (перший рівень вищої освіти),

Протягом звітнього періоду здійснено набір студентів на три нові освітні програми, розроблені кафедрою української мови разом з кафедрою історії української літератури:

«035.01 українська мова та література» (перший рівень вищої освіти), освітня програма «Українська мова і література, літературне редагування»;

«035.01 українська мова та література» (перший рівень вищої освіти), освітня програма «Українська мова і література та англійська мова»;

«035.01 українська мова та література» (другий рівень вищої освіти), освітня програма «Українська мова і література та українська мова як іноземна».

Викладачі кафедри української мови розробили навчальні курси з усіх нових освітніх програм, а також оновили навчальні курси з чинних навчальних дисциплін, зокрема «Сучасна українська мова», «Історія української мови», «Основи стилістики та культури мовлення», «Орфографічний практикум», «Старослов'янська мова», «Українська діалектологія», «Методика викладання української мови», «Науковий семінар», «Польська мова», «Теорія і практика перекладу», «Основи

лінгвокультурології», «Українська мова в медіа», «Синтаксис художнього тексту», «Концептосфера української поезії 20-х років ХХ ст.», «Лексична семантика і соціальні процеси», «Герменевтичний аналіз художнього тексту» та інші.

Викладачі кафедри оновили навчально-методичні комплекси, конспекти лекцій, плани семінарських або практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, питання до іспитів і заліків, тестові завдання, пакети екзаменаційних білетів, а також критерії оцінювання знань і вмінь студентів.

Для студентів спеціальності 035 Філологія спеціалізацій «Українська мова і література» та «Польська мова і література та українська мова» оновлено програми атестаційних екзаменів та підготовлено нові методичні вказівки для виконання курсових та кваліфікаційних робіт. Проведення педагогічної та асистентської практик забезпечене відповідними програмами та базами, серед яких загальноосвітні школи м. Харкова та Харківської області та філологічний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, закордонні навчальні заклади. Студенти польського відділення навчалися в літній школі 11.07-23.07 на базі Торунського університету Миколая Коперника. Цей захід здійснений в межах реалізації спільного з Каразінським університетом проєкту "Польські чотири пори року в Харкові". Під час навчання студенти відвідували заняття з мови, літератури, культури, різні мистецькі заходи, створювали разом із викладачами посібник із вивчення польської мови "Miasto I jego mieszkańcy ". Усе це дало можливість здобути нові знання, досвід, започаткувати нові міжнародні контакти і, звісно, вдосконалити рівень володіння польською мовою. У межах школи доц.Бутко С.Г. провела відкриту лекцію на тему "Складні місця польської мови з перспективи українськомовної особи". Лекцію опубліковано на каналі проєкту в YouTube. (YouTube (<https://youtu.be/UTskQ2yDX9E>) 4 Pory Roku 15 07 01 Zofia Butko. @Polskie4PoryRoku Trudne miejsca polszczyzny, czyli system języka polskiego z perspektywy osoby ukraińskiejjęzyczne).

У навчальному процесі широко застосовуються сучасні мультимедійні технології, інтерактивні засоби навчання (презентації, аудіо-візуальні курси, спілкування викладачів і студентів у режимі он-лайн тощо).

Робота з аспірантами та докторантами. При кафедрі української мови існує аспірантура. Науковою роботою під керівництвом доц. Губаревої Г. А., проф. Нелюби А. М., доц. Трифонова Р. А., доц. Філона М. І. успішно займаються аспіранти, випускники кафедри української мови. Усього на кафедрі 4 аспіранти денної форми навчання:

1) аспірантка 1-го року навчання Д. В. Задорожня. Тема дисертації – «Ономастикон в інноваційних словотвірних процесах української мови». Науковий керівник – проф. А. М. Нелюба.

2) аспірантка 1-го року навчання Загребіна А. В. Тема дисертації – «Мовні засоби експресивності в прозі Антона Санченка». Науковий керівник – доц. Трифонов

3) аспірантка 1-го року навчання Ломака О.О. Тема дисертації – Типи і функції конотованої лексики в харківській поезії 40-60-х років ХХ століття. Науковий керівник – доц. Губарева Г.А.

4) денного відділення 3-го року навчання Сопіна Катерина Вячеславівна. Тема дисертації – «Заклики періоду Євромайдану та російсько-українського воєнного протистояння: структурно-семантичний і прагматичний аспекти». Науковий керівник – доц. Філон М. І.

Кафедра сприяє успішному закінченню аспірантури та захисту кандидатських і докторських дисертацій. Успішно захистила кандидатську дисертацію аспірантка кафедри української мови Тищенко З.Р. Науковий керівник – доц. Літвінова І.М.

Над виготовленням монографічних робіт за темами докторських дисертацій працюють доц. Бутко С. Г., доц. Літвінова І. М., доц. Сердега Р. Л., доц. Трифонов Р. А.

2. Результати науково-інноваційної діяльності.

Науковою роботою займалися всі члени кафедри, працюючи над індивідуальними темами у річці загальнокафедральної проблематики «Аналіз системи рівнів української мови XVII–XXI ст.». Результати наукової роботи співробітників кафедри оприєвнені, по-перше, в доповідях на наукових та науково-методичних конференціях різних рівнів, по-друге, в статтях та колективних та

індивідуальних монографічних дослідженнях, по-третє, в захистах дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Статті, підручники, словники

Бутко С.Г., Гурова О.М. Асоціативні поля лексем *дівчина, дівчинка, дівча, діва, дівуля, діваха* як репрезентанти української лінгвокультурної свідомості // *Slavia Orientalis*. Том LXXI. Polska Akademia Nauk, Komitet Słowianoznawstwa, 2022. (міжнародна, SCOPUS)

Геращенко О.М. На маргінесі лінгвістичних студій: до питання про польські впливи у формулярі «руських» привілейних грамот // *Slavia Occidentalis. Linguistica*. № 78. Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. 2021-2022.;

Геращенко О. М. (у співавторстві зі Штефаном А. П.) IAZYK MOJ ROUCZYTSIA PRAWDI TWOIEY»: слов'яноруські вставки польською графікою у трактаті Лазаря Барановича /// *Slavia Occidentalis. Linguistica*. № 78. Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. 2021-2022.;

Калашник Ю.І. Стилiстико-синтаксична організація філософських сентенцій у романі В. Єрмоленка «Ловець океану. Історія Одиссея // «Мовознавчий вісник. Вип. 31. Черкаси, 2021;

Літвінова І.М. Особливості художньої концептуалізації любови–еросу в поезії представників Розстріляного відродження // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія, Харків, 2021;

Літвінова І.М. також підготувала й видала низку підручників для середньої школи: Українська мова. 5 клас: навч. посібник. Ч. 1 (Харків: Ранок, 2021), Українська мова. 5 клас : навч. посібник. Ч. 2 (Харків: Ранок, 2021), Українська мова. 5 клас : навч. посібник. Ч. 3 (Харків: Ранок, 2021), Українська мова. 5 клас: навч. посібник. Ч. 4 (Харків: Ранок, 2021), Українська мова. 5 клас : навч. посібник. Ч. 5 (Харків: Ранок, 2022). Українська мова : підруч. для 5 кл. закл. загал. серед. Освіти. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Харків: Ранок, 2022. Воскресенська Н., Коновалова М., Літвінова І., Якименко. Нова українська школа: український правопис у системі формування орфографічної компетентності в учнів

початкової школи: навч.-метод. Посібник. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Харків: Ранок, 2022.

Нелюба А. Спустошення парадигми і закон збереження матерії // Полігранна філологія без кордонів (до 65-літнього ювілею професора Тетяни Анатоліївни Космеди): колективна монографія / відп. ред. докт. філол. наук Т. Ф. Осіпова, докт. філол. наук Н. В. Піддубна, докт. філол. наук О. В. Халіман. Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2022. С. 165-174

Нелюба А.М. Лексико-словотвірні інновації (2017– 2021). Словник. – Харків: ХІФТ, 2022. –124 с. [співавтор Є. Редько].

Сердега Р.Л. Словник мови усної народної словесності та етнолінгвістичний словник (до проблеми типології лексикографічних праць // Мова, література, культура, фольклор, мистецтво народів світу: універсальне й унікальне: міжнародний проєкт. Колективна монографія: самостійне електронне видання / за заг. ред. Т. П. Беценко. Суми: ВВП «Мрія-1.

Сердега Р.Л. Граматичні риси народнопоетичних лексем та проблема їх відбиття у Словнику мови фольклору // Вісник Маріупольськ. держ. ун-ту. Серія: Філологія. Вип. 24. Маріуполь: МДУ, 2021.

Сердега Р.Л. Засади укладання Словника сільськогосподарської лексики Центральної Слобожанщини (Харківщини) // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія ФІЛОЛОГІЯ. Вип. 2 (46). На пошану док. філол. наук, проф. Й. О. Дзендзелівського (до 100-річчя з дня народження. Ужгород, 2021.

Сердега Р.Л. Діалектні елементи у текстах фольклору та проблема їх відбиття у «Словнику мови усної народної словесності» // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Т. 32 (71). № 6. ч. 1. Київ, 2021.

Сердега Р.Л. До проблеми дефініції поняття «мова фольклору» // Мова–фольклор–література: аспекти міждисциплінарної взаємодії: матеріали міжнар. наук. конф. до 185-річчя від дня народження О. О. Потебні [Суми, 24 листопада 2020 року]. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Сердега Р.Л. Мова українського фольклору: спроби лексикографування // Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку: міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 28-29 січня 2022 року. Одеса: Південноукр. організація «Центр філологічних досліджень», 2022.

Філон М.І. (у співавторстві з Т.Шеховцовою) The narrator (author) and the hero in T. Shevchenko's poem THE FUNERAL FEAST (to the history of establishment of the national prophet-poet) // Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae (Scopus). Volume 66. Akadémiai Kiadó, 2021.

Хомік О.Є. Вегетативний код українських фольклорних обрядових текстів: ялина/сосна // Innovations and prospects of world science. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver. Canada, 2021. Cognum Publishing House. Vancouver, 2021.

Конференції

Бутко С. Г. взяла участь у таких наукових заходах: VI Міжнародна наукова конференція молодих учених „O Ukrainie interdyscyplinarnie na Uniwersytecie Wrocławskim” (Студентське наукове коло українців і кафедра україністики Інституту слов'янської філології Вроцлавського університету (Польща)); Міжнародна конференція „Solidarni z Ukrainą. Studenci, naukowcy, instytucje” участь у дискусійній панелі „Międzynarodowa współpraca badawcza w obliczu wojny (Національна агенція академічного обміну (NAWA); Гданський університет (Польща)); Міжнародна онлайн конференція „Edukacja językowa i literacka online. Od wyzwań do rozwiązań”. «Działania projektowe w zdalnej edukacji polonistycznej jako czynnik urozmaicający proces nauczania języka i kultury polskiej oraz ich wpływ na rozwój kompetencji językowej i kulturowej u studentów na przykładzie działań prowadzonych na polonistyce Charkowskiego Uniwersytetu Narodowym im. W. N. Karazina w 2021 roku» (Центр досліджень дидактики мови і літератури факультету гуманістичних наук Університету Кардинала Вишинського у Варшаві; кафедра слов'янських мов Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022)

Губарева Г.А., доц. Калашник Ю. І. «Антитетичність інтимної лірики Ірини Фотуйми». ІХ Міжнародна наукова конференція «Лінгвалізація світу» (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 19-20.05.2022)т. викл.

Дудка О.О. узяла участь 1)у Міжнародному науково-методичному семінарі «Актуальні проблеми викладання іноземних мов у навчальних закладах» (ХНАДУ, 22 січня 2021 р.); тема доповіді «Морфологічні особливості творення інноваційних пандемійних одиниць»; 2) VI Всеукраїнській науковій конференції «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: до 160-річчя від дня народження Євгена Чикаленка», 5 листопада 2021 р.

Літвінова І.М. виступила з доповідями на таких наукових заходах : 1) Всеукраїнська конференція для учнів і батьків «Від мрії до успіху. Все про ЗНО – 2022» з доповіддю «ЗНО з української мови і літератури 2022: крок за кроком до високих результатів» (Київ, 2022); 2) Міжнародний форум «Трансформації в освіті: виклики і перспективи» з доповіддю «Як зробити уроки української мови в 5 класі захопливими та ефективними» (Харків, 2022); 3) ІХ Міжнародна наукова конференція «Лінгвалізація світу» (Черкаси, 2022).

До доробку І.М. Літвінової також належать:

Вебінари для вчителів НУШ

Обговорення програм з української мови для 5 класу НУШ (05.08.21).

Презентація пілотних проєктів з української мови для 5 класу (14.09.21).

Місія здійсненна: як зробити уроки української мови в 5 класі захопливими та ефективними (14.09.21).

Лексикологія і лексика української мови. Чому вивчення української мови у 5 класі варто починати з цієї теми (28.09.21).

Підходи до вивчення фразеології у 5 класі (12.10.21).

Особливості вивчення фонетики та орфоєпії у 5 класі (09.11.21).

Вивчення правил орфографії у 5 класі (23.11.21).

Реалізація принципу доступності при вивченні тем «Фразеологія» та «Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія» в новій українській школі (09.12.2021).

Вивчення основ синтаксису у 5 класі (13.12.21). Види та джерела інформації як предмет вивчення на уроках української мови у 5-му класі (10.01.22)

Робота з текстом на уроках української мови у 5-му класі (24.01.22).

Розвиток навичок спілкування в учнів 5-го класу (14.02.22).

Вивчення жанрів мовлення на уроках української мови у 5-му класі (14.02.22).

Місія здійсненна: як зробити уроки української мови у 5 класі захопливими й ефективними (18.10 21) – Виступ на методоб'єднанні вчителів української мови Миколаївської області.

Майстер-класи (очно)

НУШ: традиції та новації у викладанні української мови (Маріуполь, 14.12.21).

НУШ: традиції та новації у викладанні української мови (Запоріжжя, 15.12.21).

Вебінари

Всеукраїнські дні відкритих дверей для вступників-2022 ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України спільно з ТОВ «Видавництво Ранок» (Київ 17.02.22).

НУШ: традиції та новації у викладанні української мови (Полтава, 05.01.22).

Як зробити уроки української у п'ятому класі цікавими та ефективними:

Рівне, 27.01.22; Житомир, 31.01.22; Хмельницька обл., 07.02.22; Чернівецька обл., 09.02.22; Тернопільська обл., 15.02.22.; Херсонська обл., 16.02.22; Івано-Франківська обл., 17.02.22; Миколаївська обл., 18.02.22; Київська обл., 18.02.22; Волинь 21.02.22; Суми 21.02.22; Вінниця 23.02.22.

Виступ на 27 Львівському форумі видавців з доповіддю на тему «Next Generation: як і чого навчати покоління digital» (18.09.21).

Пономаренко В.Д. Узяла участь 1) у Міжнародному науково-методичному семінарі «Актуальні проблеми викладання іноземних мов у навчальних закладах» (ХНАДУ, 22 січня 2021 р.). Тема доповіді «Найпродуктивніші способи творення іменників-неологізмів у часи пандемії». 2) у VI Всеукраїнській науковій конференції «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: до 160-річчя від дня народження Євгена Чикаленка», 5 листопада 2021 р. . Тема доповіді «»Щоденник» і «Спогади» Євгена Чикаленка як зразки мемуарної прози: особливості авторського стилю».

Сердега Р.Л. виступив на двох наукових заходах: 1) Стан і перспективи сучасної української діалектології: до 100-річчя з дня народження проф. Й. О. Дзензелівського (Ужгород, 16 вересня 2021 року). Доповідь «Стан виготовлення

Словника сільськогосподарської лексики Центральної Слобожанщини (Харківщини)» (секційне засідання); 2) Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку (Одеса, 28-29 січня 2022 р.);

Трифонов Р.А. взяв участь у семінарі кафедри культурології Українського католицького університету "Університет на війні: роль гуманітаристики у формуванні публічного дискурсу" (03.06.2022);

Хомік О.Є. взяла участь у IV Міжнародній науково-практичній конференції «INNOVATIONS AND PROSPECTS OF WORLD SCIENCE» Ванкувер, Канада (2022)

Участь членів кафедри у роботі спецрад, редколегіях наукових видань тощо.

Члени кафедри постійно виступають експертами кандидатських дисертацій, готують відгуки на автореферати. Зокрема, доц. С.Г.Бутко підготувала рецензію на наукову статтю в часописі Лодзького університету (Республіка Польща) «Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców». А.М.Нелюба прорецензував науковий збірник «Український світ у наукових парадигмах: Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди» // Гол. редактор О. О. Маленко. Харків: ХІФТ, 2021. Вип. 8. 212 с., а також монографії В. Соприкіна, О. Маленко. Псевднімікон української культурно-мистецької сфери початку ХХІ століття: лінгвістична інтерпретація. Монографія. Харків: ХІФТ, 2021. 200 с. О.Є.Хомік прорецензувала навчальний посібник Т. Є. Суханова, О. О. Литвиненко «Українська мова за професійним спрямуванням для іноземних студентів II курсу, які навчаються англійською мовою». Харків: НФаУ, 2021. 143 с., а також на видання Суханова Т.Є., Литвиненко О.О. Методичні рекомендації щодо виконання завдань поточного та підсумкового модульного контролю з української мови як іноземної та української мови за професійним спрямуванням (модуль 3) для іноземних студентів 2 курсу (мова навчання – англійська). Харків : НФаУ, 2021. 38 с

Організація наукової роботи студентів та її результати. Члени кафедри здійснюють керівництво науковою роботою студентів у наукових спецсемінарах, а також готують їх до участі у студентських наукових конференціях. Зокрема, Г.А.Губарева підготувала двох студентів до участі в науковому форумі «Networking on Sustainable Security in the Dynamic Environment», а саме: Кирило Козлов. «Специфіка актуалізації прецедентних феноменів у збірці есеїв Юрія Андруховича

«Лексикон інтимних міст»; Васяніна Карина. «Особливості мовної концептуалізації емоцій у дискурсі малої прози Андрія Любки»; Пономаренко В.Д. підготувала магістрантів до участі в Міжнародній науково-практичній конференції магістрів, аспірантів і молодих учених вищих технічних навчальних закладів «Перші кроки молодих спеціалістів у світі науки» (Харків, 16– 17 грудня 2021 р.) Процун К. М. Контамінація як спосіб творення інноваційної лексики в сучасній українській мові: структурно-семантичний і функційний аспекти. Protsun K. M. Contamination as a way of creating innovative vocabulary in the modern Ukrainian language: structural, semantic and functional aspects. Перфілову С. В. Відонімні інноваційні деривати в сучасній українській мові (неузуальні способи творення). Perfilova S. V. Onymic innovative derivatives in the modern Ukrainian language (non-usual ways of word forming).

Регіональна студентська наукова конференція, яку філологічний факультет ХНУ імені В. Н. Каразіна традиційно проводить у квітні місяці, відбудеться в листопаді місяці 2022 року.

3. Результати роботи із забезпечення якості освіти

Кафедрою розроблено стандарти вищої освіти та освітні програми для студентів спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова і література. На засіданнях кафедри відбувається обговорення результатів студентського моніторингу, узагальнюється досвід викладання дисциплін, враховуються побажання й пропозиції студентів, спрямовані на оптимізацію навчального процесу. Упроваджуються сучасні технології викладання навчальних курсів, проводяться прямі етерів на Інстаграм-сторінці університету, присвячених підготовці до національного мультипредметного тесту з української мови (доц. С.Г.Бутко)

Запровадження нових навчальних дисциплін. Викладачами кафедри розроблена тематика спецкурсів для вільного вибору студентів, ведеться укладання відповідних робочих програм. Розроблені програми міжфакультетських дисциплін (доц.Калашник Ю.І.,доц. Бутко С.Г.). Доц. С.Г Бутко. розробила програми дисципліни "Українська мова для державних службовців" (для слухачів підготовчих курсів).

Робота зі вступниками, профорієнтаційна активність. Викладачі кафедри української мови беруть участь у роботі МАН: постійно консультують учнів та вчителів, які керують науково-дослідною роботою школярів, рецензують роботи, беруть участь у їх захистові як члени журі. Зокрема, Доц. Калашник Ю. І. – член журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН. Доц. Губарева Г. А. – член журі всеукраїнського етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН України (секція «Українська мова»). Керує науково-дослідницькою роботою учнів у структурі МАН, має переможців обласного та песпубліканського рівнів. рівня. Доц. Пономаренко В. Д. – член журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН; керує науково-дослідними роботами учнів-членів МАН. С

Розміщення навчальної та методичної літератури в репозитарії університету.

Усі навчальні дисципліни забезпечено електронними навчальними ресурсами (плани та програми, електронні версії підручників, навчальних посібників, монографії, лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, завдання для самоконтролю, приклади екзаменаційних білетів тощо), наявними на кафедрі на електронних носіях і вибірково представленими на сайті філологічного факультету, а також на персональних сайтах викладачів.

Розвиток факультетського веб-сайту. Інформація щодо складу кафедри, наукової, навчально-методичної роботи та анонсів подій висвітлюється на базі сайту філологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна. Здійснюється підтримка роботи сторінок кафедри та польсько-української філології в мережі Фейсбук, наповнення сайту філологічного факультету інформаційними матеріалами про проведені заходи онлайн-сторінки: <http://philology.karazin.ua/?p=9772> ;<https://www.facebook.com/ukr.language.karazin/> <https://www.facebook.com/groups/1765918117268703>.

Контроль якості навчального процесу, аналіз проведення відкритих занять.

Базовими для досягнення якісного навчання є орієнтири, визначені кафедрою й покладені в основу її щорічної діяльності:

1) розроблення евристично значущих навчальних курсів (спеціальних курсів для бакалаврів та магістрів), що мають як прикладне, так і теоретичне значення;

- 2) удосконалення навчально-методичного забезпечення курсів української мови та спеціальних курсів;
- 3) підготовка та видання навчально-методичної літератури;
- 4) використання сучасних технологій викладання навчальних курсів;
- 5) використання сучасних інформаційних технологій для ознайомлення студентів з науково-методичною базою навчальних дисциплін, структуру курсів, їх змістом та завданнями;
- 6) проведення відкритих лекцій та практичних занять;
- 7) контроль успішності студентів. На кафедрі використовуються різні види перевірки успішності студентів – написання поточних самостійних та контрольних робіт, проведення відтермінованого контролю тощо.

Протягом звітної періоду відбулися заплановані відкриті заняття із фіксуванням обговорень у протоколах засідання кафедри. Викладачі кафедри активно запроваджують у навчальний процес мультимедійні технології та інтерактивні засоби навчання під час лекційних і семінарських занять у межах навчальних курсів, зокрема «Історія української мови», «Польська мова», «Фонетика» (доц. Бутко С.Г., К.В., доц. Літвінова І. М. доц.Калашник Ю.І., доц. Трифонов Р.А., доц. Дюкар К.В. та інші)

4. Міжнародне та міжвузівське співробітництво.

Важливим напрямком діяльності кафедри української мови за звітний період є налагодження міжнародного співробітництва із Інститутом слов'янської філології Вроцлавського університету (Республіка Польща). У січні 2022 року доц. Бутко С. Г. провела робочу зустріч із представником Інституту слов'янської філології Вроцлавського університету щодо обговорення можливих напрямків співпраці для студентів і викладачів української мови і літератури; у січні подано заявку на партнерство в межах програми академічної мобільності Erasmus+. У вересні стало відомо про те, що Каразінський університет виграв конкурс, що уможливить академічну мобільність викладачів і студентів до Вроцлавського університету.

Протягом звітної періоду програма міжнародного співробітництва кафедри української мови, спрямована на розширення наукових зв'язків з вищими навчальними закладами Польщі, реалізується головним чином в межах проєкту

„Biało-czerwone ABC. Wsparcie inicjatyw edukacyjnych uzupełniających edukację polskojęzyczną na Ukrainie” та міжнародного грантового проєкту "Polske cztery pory roku w Charkowie" між Каразінським та Торунським університетами.

24-25 травня відбулася зустріч доцента кафедри української мови Софії Бутко з проректором Рафалом Вітковським, деканом факультету польської і класичної філології Університету Адама Міцкевича в Познані Томашем Мізеркевичем, заступницею декана Кристиною Пеньонжек-Маркович, директором бібліотеки факультету польської і класичної філології Юзефом Малиновським обговорено напрямки співпраці між Познанським і Каразінським університетами. Також у результаті зустрічі із директором Бібліотеки факультету польської і класичної філології Юзефом Малиновським було узгоджено можливості повоєнної допомоги познанської бібліотеки в забезпеченні літературою спеціалізації «Польська мова і література та українська мова» Каразінського університету

5. 5. Виховна робота, взаємодія зі студентським самоврядуванням та його органами

У цьому пункті відзначимо такі заходи:

1. Організація і проведення Конкурсу декламації поезії польського поета К. К. Бачинського під патронатом Генерального Консульства Республіки Польща (службові документи, відеозапис урочистого підбиття підсумків конкурсу); координування проєкту “Hej sokoły” в межах міжнародної співпраці між Каразінським і Варшавським університетами.
2. Редагування, коректорські правки й підготовка до друку збірника польсько-українських казок, написаних студентами польсько-української філології
3. Виховна робота кафедри української мови та взаємодія зі студентським самоврядуванням здійснювалася під час проведення як кураторських годин зі студентами академічних груп. Проводяться бесіди зі студентами на теми сучасного суспільного життя України, боротьби українського народу за свою свободу й незалежність у війні проти московської збройної агресії.

6. Внесок кафедри у виконання «Стратегії розвитку Каразінського університету» на 2019-2025 роки.

За напрямом I Стратегії розвитку «Університетська наука у 2025 році» кафедра активно сприяє своєчасному й успішному захисту дисертацій співробітниками, підготовці монографій (доц. Бутко С.Г., доц. Літвінова І.М., доц. Філон М.І., доц. Трифонов Р.А.). Викладачі кафедри української мови взяли активну участь у Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференціях (понад 10), зокрема:

доц. Бутко С. Г виступила з доповідями на Міжнародній конференції „Solidarni z Ukrainą. Studenci, naukowcy, instytucje” (Національна агенція академічного обміну (NAWA); Гданський університет (Польща)); на VI Міжнародній науковій конференції молодих учених „O Ukrainie interdyscyplinarnie na Uniwersytecie Wrocławskim” (Вроцлавський університет, Польща); на Міжнародній онлайн конференції „Edukacja językowa i literacka online. Od wyzwań do rozwiązań” (Університет Кардинала Вишинського у Варшаві; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; на Всеукраїнській науковій конференції «Слово – текст – мова у дослідницьких парадигмах сучасної лінгвістики»; Виступ на II науково-практичній конференції «Поляки на Сході: роль особистості в історичному процесі» та V Днях польської науки в Бердянську.

За напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році» вивчено міжнародний досвід щодо організації індивідуалізації освітнього процесу на філологічних факультетах Польщі (С. Бутко), розроблено міжфакультетські курси (доц. Калашник Ю.І., доц. Бутко С.Г.), забезпечено наявність у банку веб-ресурсів тестових завдань з дисциплін, що виносяться на ректорський контроль (доц. Хомік О. Є. доц. Пономаренко В. Д. доц. Калашник Ю. І. доц. Губарева Г.А.), викладання основних дисциплін на відділенні «Польська мова та література» іноземною мовою (50 %).

За напрямом III Стратегії розвитку університету «Каразінський університет у глобальному науково-освітньому просторі у 2025 році» кафедра налагодила співпрацю із славістичною кафедрою одного з провідних університетів Польщі. Кафедра активно веде профорієнтаційну роботу щодо підготовки бакалавра та магістра зі спеціальності 035. Філологія (035.01 Українська мова і література) через співпрацю з учителями базових шкіл для проходження практики, іншими школами.

Одним із заходів щодо збільшення контингенту вступників на програми підготовки бакалавра та магістра зі спеціальності 035. Філологія (035.01 Українська мова і література) є підготовка та впровадження в освітній процес нових освітньо-професійних програм «Українська мова і література, літературне редагування» та «Українська мова і література та англійська мова».

За напрямом V Стратегії розвитку університету «Університетський менеджмент у 2025 році» запроваджено елементи електронного документообігу (програма обчислення навантаження науково-педагогічних працівників, заповнення індивідуальних планів в режимі on-line; здійснюється залучення студентського активу до організації навчального процесу та оцінки його якості.

ПРО РОБОТУ ЗАВІДУВАЧА

Згідно з пунктом 4.8.8 Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, затвердженого наказом Міністерства освіти й науки України від 13.06.2018 р. за № 644, протягом звітного періоду виконував функційні обов'язки завідувача кафедри, а саме:

1) забезпечував організацію освітнього процесу, наукових досліджень, інноваційної діяльності;

2) визначав функційні обов'язки працівників кафедри;

3) забезпечував підготовку програм навчальних дисциплін та розроблення освітніх програм;

4) забезпечував виконання навчальних планів і програм навчальних дисциплін;

5) контролював виконання учасниками освітнього процесу вимог законодавства та інших нормативних актів, трудову дисципліну, всі види роботи працівників;

6) керував роботою зі складання індивідуальних планів роботи науково педагогічних працівників, визначає завдання науково-педагогічним працівникам з навчальної, наукової, методичної та організаційної роботи;

7) контролював виконання індивідуальних планів роботи науково педагогічних працівників;

- 8) організовував звітування науково-педагогічних працівників та їхнє щорічне оцінювання;
- 9) контролює підготовку аспірантів кафедри;
- 10) подавав керівництву факультету пропозиції про прийняття на роботу,
- 11) забезпечував ведення на кафедрі документації з науково-методичного та організаційного забезпечення освітнього процесу;
- 12) забезпечував розвиток матеріально-технічної бази освітнього процесу і наукових досліджень;
- 13) забезпечував здійснення заходів із запобігання корупції;
- 14) відповідав за запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових і навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти;
- 15) забезпечував безпечні умови навчання та праці;
- 16) звітував на зборах трудового колективу кафедри, який дав позитивну оцінку роботі на посаді завідувача кафедри
- 17) контролював дотримання науково-педагогічними, науковими, педагогічними працівниками кафедри академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності;

1. Навчальна робота.

Навчальне навантаження у 2021/2022 навчальному році становить 600 год.

Протягом звітної періоду забезпечував викладання таких навчальних дисциплін:

– «Сучасна українська мова. Лексика та фразеологія» (денне відділення, 035. Філологія, спеціалізації 035.08 Класичні мови та літератури (переклад включно), бакалаври);

«Сучасна українська мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія» (заочне відділення, 035. Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова і література, бакалаври);

«Профетичний поет як тип культурно-історичної особистості» (денне відділення, 035. Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова і література, магістри);

науковий семінар «Герменевтичний аналіз художнього тексту» (денне відділення спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова і література, бакалаври)

Брав участь у роботі ДАК як член атестаційної комісії (проведення атестаційних екзаменів, захисту магістерських робіт).

2. Навчально-виховна робота.

контроль успішності та відвідування студентами занять;

консультативна допомога у вирішенні навчальних питань;

3. Наукова робота

Підготував до друку збірник вибраних праць та монографію, що знаходяться у редакціях видавництва і готові до видання.

1. Мова. Людина. Текст. Вибрані статті. Харків: Майдан, 2022. 514.с.

2. Особистість Тараса Шевченка. Лінгвокультурний, художньомовний та літературно-профетичний виміри: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 516 с.

3. Завершується робота над поданням до друку монографічного дослідження Шевченко-пророк і його мегатекст «Україна». Харків: Майдан, 2023 (орієнтовно 30 друкованих аркушів).

Надрукував статтю (у співавторстві з Т.Шеховцовою) The narrator (author) and the hero in T. Shevchenko's poem THE FUNERAL FEAST (to the history of establishment of the national prophet-poet) // Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae (Scopus). Volume 66. Akadémiai Kiadó, 2021.

4. Навчально-методична робота.

Розроблено й оновлено матеріали до лекційних та практичних занять з курсів «Сучасна українська мова. Лексика та фразеологія», «Сучасна українська мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія», «Герменевтичний аналіз художнього тексту», «Профетичний поет як тип культурно-історичної особистості», наукового семінару.

5. Методична робота.

рецензування підручників і навчальних посібників, авторефератів, наукових статей та підготовка матеріалів для наповнення Web-ресурсів, факультету й кафедри.

Завідувач кафедри

доц. Філон М.І.